Υπήρχαν κάποιες στιγμές που οι θεοί του Ολύμπου ανέβαιναν στα φαντασμαγορικά άρματά τους κι έβγαιναν περιπολία στον ουρανό. Μπροστά πήγαινε ο Δίας και πίσω του οι λοιποί. Όποιους κι αν λογάριαζαν ως δώδεκα θεούς του Ολύμπου οι αρχαίοι, στον ουρανό κάλπαζαν τα άλογα έντεκα αρμάτων. Επειδή η Εστία ποτέ δεν τους ακολουθούσε. Έμενε πάντα στον Όλυμπο να προσέχει να μη σβήσει η φωτιά στην «εστία». Ήταν το πρώτο παιδί του Κρόνου και της Ρέας και η πρώτη που ο πατέρας της κατάπιε. Στην Γιγαντομαχία, βοήθησε τον Δία περισσότερο και πιο ουσιαστικά από οποιονδήποτε άλλον. Ευγνωμονώντας την, ο αρχηγός των θεών υποσχέθηκε να της δωρίσει οτιδήποτε του ζητούσε.

Εκείνη θέλησε να της εγγυηθεί ο αρχηγός των θεών ότι θα έμενε αιώνια παρθένα και ότι σε αυτήν πρώτη θα θυσίαζαν ή θα έκαναν σπονδές οι θνητοί. Ο Δίας πρόσθεσε και την τελευταία. Γι' αυτό, σε κάθε σπίτι υπήρχε δικός της βωμός και εστία ονομάζεται η φωτιά που καίει αλλά και το ίδιο το σπίτι και η οικογένεια. Και κοινή εστία όλων των πολιτών ήταν το πρυτανείο σε κάθε πόλη. Άλλωστε, ενώ η Ήρα προστάτευε τον γάμο, η Εστία ήταν η θεά προστάτισσα της οικογένειας και του σπιτιού, αυτή κατοχύρωνε το οικογενειακό άσυλο κι αυτή πρώτη έμαθε τους ανθρώπους να χτίζουν τις κατοικίες τους ώστε να μη χρειάζεται να μένουν σε σπηλιές.

Η ρωμαϊκή Vesta

Στη μετέπειτα ρωμαϊκή πραγματικότητα, η Εστία ως Vesta αναγορεύτηκε σε μια από τις κύριες θεότητες, με έξι παρθένες ιέρειες, Εστιάδες, να την υπηρετούν. Τις διάλεγε ο μεγάλος ποντίφικας σε ηλικία 6 με 10 χρόνων κι έπρεπε να είναι αρτιμελείς και υγιείς. Υπηρετούσαν τη θεά για τριάντα χρόνια και παρέμεναν παρθένες σ' όλο αυτό το διάστημα, προσέχοντας νύχτα μέρα να μη σβήσει η φωτιά που έκαιγε στον ιερό βωμό. Απολάμβαναν εξαιρετικές τιμές και πολλά προνόμια αλλά, αν κάποια παρέβαινε τον όρο της παρθενιάς ή άφηνε τη φωτιά να σβήσει, καταδικαζόταν να θαφτεί ζωντανή.

Με όλα αυτά, ο Απόλλωνας θεωρήθηκε ο μόνος άξιος να παντρευτεί την όμορφη Εστία αλλά το προξενιό χάλασε, επειδή ο γεμάτος ζωντάνια και φως νεαρός θεός δεν μπορούσε να συμβιβαστεί και να δεχτεί τα αυστηρά της ήθη. Για τον θεό που τρελαινόταν να κυνηγά στα δάση και να χαίρεται την ύπαιθρο, τη μουσική και τον έρωτα, η επιλογή της ως συζύγου του ήταν παραπάνω από άτυχη. Γι' αυτό κι απορρίφθηκε.

Η θεά της αγνότητας

Από τις τρεις κόρες του Κρόνου και της Ρέας, η Δήμητρα ήταν εκείνη που έσμιξε με τους δυο θεούς και αδέλφια της (τον Δία και τον Ποσειδώνα) χωρίς την δική της επιθυμία και με ένα θνητό που η ίδια αγάπησε. Η Ήρα ήταν αυτή που γνώρισε τον έρωτα μονάχα στο πρόσωπο του άνδρα και αδελφού της, του Δία. Και η Εστία ήταν η μόνη ανάμεσα στις αδελφές της που αρνήθηκε συνειδητά τον έρωτα και κατόρθωσε να μείνει παρθένα. Δεν είναι λοιπόν παράλογο να συμβαδίζει η αγνότητά της με την άσβηστη φλόγα στην εστία του σπιτιού καθώς η φωτιά, όπως πάντα πιστευόταν, εξάγνιζε τα πάντα. Άσβηστη καθώς η ζωή το επέβαλε αφού το άναμμα της φωτιάς δεν ήταν και η πιο εύκολη δουλειά στα σπίτια των αρχαίων. Εξάγνιζε όσο η ίδια παρέμενε αγνή. Όταν οι Πέρσες στα 480 π. Χ. μπήκαν στην Αθήνα, βεβήλωσαν και τις εστίες. Οι Αθηναίοι έστειλαν πρεσβεία στους Δελφούς, ιερό κέντρο του Απόλλωνα όπου όμως υπήρχε και ο βωμός της Εστίας ως κοινής όλων των Ελλήνων, να φέρει από εκεί φλόγα, προκειμένου να τις ανάψουν πάλι. Και στη Λήμνο, παρ' όλο που ήταν αφιερωμένη στον Ήφαιστο, τον θεό της φωτιάς, μια φορά τον χρόνο έσβηναν τις εστίες τους, ενώ ιερό πλοίο ταξίδευε ως την Δήλο, να φέρει νέα φλόγα παρμένη από τον βωμό του Απόλλωνα.